

Ainevaldkond „Võõrkeeled“

1 Võõrkeeltepädevus

Võõrkeelte õpetamise eesmärk gümnaasiumis on kujundada õpilastes võõrkeelepädevus, s.o suutlikkus kasutada võõrkeelt iseseisva keelekasutaja tasemel, see tähendab B-keeleoskustasemel. Võõrkeelte õpetamisega taotletakse, et gümnaasiumi lõpuks õpilane:

- suhtleb eesmärgipäraselt nii kõnes kui ka kirjas, järgides vastavaid kultuuritavasid;
- mõistab ja tõlgendab võõrkeeles esitatut;
- on omandanud teadmisi eri kultuuridest, mõistab kultuuride sarnasusi ja erinevusi ning väärtustab neid;
- on omandanud elukestvaks õpeks motivatsiooni ja vajalikud oskused.

1.1 Ainevaldkonna õppeained ja maht

Ainevaldkonda kuuluvad võõrkeeled. Gümnaasiumis õpitakse B-keeleoskustasemel vähemalt kaht võõrkeelt. Võõrkeelerühmi moodustades arvestatakse õpilaste keeleoskuse taset ja soove ning kooli võimalusi.

B2-keeleoskustasemega võõrkeeleks on keel, mida õpilane varasemate õpingute tulemusena valdab kõrgemal keeleoskustasemel (nt B1 põhikooli lõpus) ning milles õpilase eesmärk on jõuda B2-keeleoskustasemele, TVTG-s on selleks inglise keel.

B1-keeleoskustasemega võõrkeeleks on keel, mille õppimine algab madalamalt keeleoskustasemelt (nt A2 põhikooli lõpus) ja milles õpilase eesmärk on jõuda vähemalt B1-keeleoskustasemele. TVTG-s on võimalik valida vene keele ja saksa keele vahel.

Kursused jagunevad kohustuslikeks ja valikkursusteks.

Õppeainete kohustuslike kursuste mahud on:

B1-keeleoskustasemega võõrkeel 5

B2-keeleoskustasemega võõrkeel 5

Kohustuslike kursuste arv võimaldab õpilasel saavutada valitud sihttasemega võõrkeeles õpitulemused rahuldaval või heal tasemel olenevalt õppija võimekusest ning tema algsest keeleoskustasemest. B1-või B2-keeleoskustaseme oskuste süvendamiseks, kinnistamiseks ja liikumiseks järgmise keeleoskustaseme poole pakub kool õpilasele valikkursusi vastavalt kooli õppekavale.

1.2 Üldpädevused

Pädevustes eristatakse järgmisi omavahel seotud komponente: teadmised, oskused, väärtushinnangud ja käitumine. Nelja komponendi õpetamisel on kandev roll õpetajal, kelle väärtushinnangud ja enesekehtestamisoskus loovad sobiliku õpikeskkonna ning mõjutavad õpilaste väärtushinnanguid ja käitumist. Võõrkeelte valdkonna õpitulemustes sisalduvad keelepädevused, kultuur (väärtushinnangud, käitumine) ja õpioskused. Võõrkeeli õpetades kujundatakse kõiki üldpädevusi seatud eesmärkide, käsitletavate teemade ning erinevate õpimeetodite ja tegevuste kaudu.

Kultuuri- ja väärtuspädevuse arendamisel suunatakse õpilasi hindama inimsuhteid ja tegevusi üldkehtivate moraalnormide ja eetika seisukohalt; väärtustama oma ja teiste maade ja rahvaste kultuuripärandit ning nüüdiskultuuri sündmusi, inimlikku ja kultuurilist mitmekesisust; hindama üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi, sh sallivust ja koostööoskust ning seeläbi teadvustama oma väärtushinnanguid. Võõrkeelte õppes toetatakse

väärtuspädevust õpitava keeleruumi ja võrdlevalt teiste maade kultuuride ning ühiskondade tundmaõppimise kaudu. Võõrkeelte õpe toetab erinevate, kultuurilistest eripäradest lähtuvate väärtuste aktsepteerimist.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus võimaldavad õpilasel end edukalt ühiskonnas teostada. Erinevates igapäevastes suhtlussituatsioonides toimetulekuks on sobivate keelendite valiku kõrval vaja teada õpitavat võõrkeelt kõnelevate maade kultuuritausta ja sellest tulenevaid käitumisreegleid ning ühiskonnas kehtivaid tavasid ja mitmekesisust. Seetõttu on sotsiaalne ja kodanikupädevus tihedalt seotud kultuuri-, väärtus- ja suhtlemispädevusega. Sotsiaalse ja kodanikupädevuse kujundamisele aitavad kaasa mitmesugused õpitöövormid (nt rühmatöö, projektõpe) ning aktiivne osavõtt õpitava keelega seotud kultuuriprogrammidest hinnanguid.

Enesemääratluspädevus areneb võõrkeeleõppes käsitletavate teemade ja õppetegevuste kaudu. Iseendaga ja inimsuhetega seonduvat saab võõrkeeletunnis käsitleda arutlustes, rollimängudes ning muudes õpitegevustes, mis aitavad õpilastel iseennast sügavamini mõista. Oskus hinnata oma tugevaid ja nõrku külgi, arvestada oma võimeid ja võimalusi, analüüsida oma käitumist erinevates olukordades on tihedalt seotud ka õpipädevuse arenguga.

Õpipädevust kujundatakse suunates õpilasi rakendama erinevaid õpistrateegiaid, seostama omandatud teadmisi varemõpituga ning kasutama õpitut erinevates olukordades, analüüsima oma teadmisi ja oskusi (nt Euroopa keelemapi põhimõtetealusel), planeerima oma õppimist ja seda plaani järgima.

Suhtluspädevus on võõrkeeleõppes kesksel kohal. Võõrkeeleõpetuse eesmärgid lähtuvad otseselt suhtluspädevuse komponentidest ning nende sisust. Hea teksti mõistmise, eneseväljendus- ja tekstiloomeskus on võõrkeeltes eduka suhtlemise eeldused. Koos suhtluspädevusega arendatakse õpilastes oskust võrrelda oma ning võõra kultuuri sarnasusi ja erinevusi, mõista ning väärtustada teiste kultuuride ja keelte eripära, olla salliv ning vältida eelarvamuslikku suhtumist võõrapärasesse.

Matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogiaalase pädevusega seonduvad võõrkeeled suhtluspädevuse kaudu. Vastavuses keeleoskuse arenguga õpitakse mõistma ja edasi andma teavet erinevatest elu- ja tegevusvaldkondadest, sh nt teabegraafikat või muul viisil visuaalselt esitatud teavet. Õpilasi suunatakse mõistma loodusteaduste ja tehnoloogia tähtsust ning mõju igapäevaelule, loodusele ja ühiskonnale; tajuma digivahendite kasutuselevõtuga kaasnevaid muutusi ühiskonnas; suhtuma kriitiliselt saadaolevasse teabesse ning olema vastutustundlik interaktiivse meedia kasutamisel. Õpilasi suunatakse kasutama digivahendeid loovalt, uuendusmeelselt ja sihipäraselt.

Ettevõtlikkuspädevus kaasneb eelkõige enesekindluse ja julgusega, mida annab inimesele võõrkeeleoskus ja selle abil omandatud teadmised ja oskused erinevates elu- ning tegevusvaldkondades. Toimetulek võõrkeelses keskkonnas loob eeldused koostööks teiste sama võõrkeelt valdavate ea- ja mõttekaaslastega; võõrkeeleoskus avardab õppiija võimalusi oma ideid ja eesmärke ellu viia ning aidata kaasa probleemide lahendamisele, reageerides muutustele loovalt, uuendusmeelselt ja paindlikult.

Digipädevus

Digipädevust kujundatakse nii õiguslikest kui ka eetilistest põhimõtetest lähtuvalt. Võõrkeeleõppes kasutatavate meediatekstide kaudu suunatakse õpilast hindama kriitiliselt erinevaid allikaid ja meediasisu. Õppeülesannete täitmiseks kasutatakse erinevaid

arvutirakendusi. Enesekontrolli suunatakse tegema Eesti Keele Instituudi rakenduste abil, tekstitöötlust kasutatakse referaatide, aeg-ajalt kirjandite ja muude kirjatükkide koostamisel.

1.3 Hindamine

Õpitulemuste hindamise eesmärk on toetada õpilase arengut, innustada õpilast sihikindlalt õppima, suunata tema enesehinnangu kujunemist, tekitada huvi võõrkeelte õppimise vastu ning luua niiviisi alus elukestvatele võõrkeeleõppele. Hindamisel lähtutakse gümnaasiumi riikliku õppekava üldosa sätetest ja TVTG hindamise juhendist.

Õpitulemuste kontrollimise vormid peavad olema mitmekesised. Hinnatakse õpilase teadmisi ja oskusi suuliste vastuste (esitluste), kirjalike ja/või praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust ainekavas taotletavatele õpitulemustele. Gümnaasiumis hinnatakse kõiki keeleoskuse aspekte. Õpitulemusi hinnatakse sõnaliste hinnangute ja numbriliste hinnetega.

Õpilast suunatakse märkama oma edusamme ja kasutama saavutatut edasi õppides, seadma ise endale õpieesmärke ning andma oma teadmiste ja oskuste hinnangut õpitavas võõrkeeles.

2 Ainekavad

Tallinna Vanalinna Täiskasvanute Gümnaasiumi võõrkeelte ainekava õppesisu lähtub gümnaasiumi riiklikust õppekavast.

2.1 Inglise keel

2.1.1 Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Inglise keele õpetamise eesmärgiks gümnaasiumis on, et õpilane:

- 1) on motiveeritud võõrkeelt õppima;
- 2) omandab keeleoskuse tasemel, mis võimaldab autentses võõrkeelses keskkonnas iseseisvalt toimida;
- 3) mõistab ja väärtustab oma ning teiste kultuuride sarnasusi ja erinevusi;
- 4) suhtleb sihtkeele kõnelejatega nende kultuurinorme järgides;
- 5) on võimeline jätkama õpinguid võõrkeeles, osalema erinevates rahvusvahelistes projektides ning kasutama võõrkeeli rahvusvahelises töökeskkonnas;
- 6) analüüsib oma teadmisi ja oskusi, tugevusi ja nõrkusi; omandab elukestvaks õppeks motivatsiooni ning vajalikud oskused;
- 7) seostab omandatud teadmisi nii võõrkeelte valdkonna kui ka teiste valdkondade teadmistega.

2.1.2 Õpitulemused

B1-keeleoskustasemega gümnaasiumi lõpetaja:

- 1) mõistab kõike olulist endale tuttavalt või huvipakkuvalt teemal;
- 2) saab igapäevases suhtluses enamasti hakkama õpitavat keelt kõnelevate inimestega;
- 3) kirjeldab kogemusi, sündmusi, unistusi ja eesmärke ning selgitab ja põhjendab lühidalt oma seisukohti ning plaane;
- 4) koostab lihtsa teksti tuttavalt teemal;
- 5) arvestab suheldes õpitava keele maa kultuurinorme;
- 6) tunneb huvi õpitavat keelt kõnelevate maade kultuurielu vastu, loeb võõrkeelset kirjandust, vaatab filme ja telesaateid ning kuulab raadiosaateid;
- 7) kasutab võõrkeelseid teatmeallikaid (nt tõlkesõnaraamatut, internetti), et otsida vajalikku infot teisteski valdkondades;

- 8) seab eesmärged ja hindab nende saavutatuse taset ning valib ja vajaduse korral muudab oma õpistrateegiaid;
- 9) seostab omandatud teadmisi nii võõrkeelte valdkonna kui ka teiste valdkondade teadmistega.

B1-keeleskustasemega keele puhul on gümnaasiumi lõpetaja rahuldav õpitulemus B1.1, hea õpitulemusega õpilane on võimeline täitma osaliselt ja väga hea õpitulemusega õpilane kõik B1.2-keeleskustaseme nõuded. Väga hea õpitulemusega õpilane on võimeline osaliselt täitma ka järgmise (B2.1) taseme nõudeid.

B2-keeleskustasemega gümnaasiumi lõpetaja:

- mõistab konkreetsel või abstraktsel teemal keerukate tekstide ning mõttevahetuse tuuma;
- vestleb spontaanselt ja lususalt sama keele emakeelse kõnelejaga;
- selgitab oma vaatenurka ning kaalub kõnealuste seisukohtade tugevaid ja nõrku külgi;
- loob erinevatel teemadel sidusa ja loogilise teksti;
- arvestab suheldes õpitava keele maa kultuurinorme;
- tunneb huvi õpitavat keelt kõnelevate maade kultuurielu vastu, loeb võõrkeelset kirjandust,
- vaatab filme ja telesaateid ning kuulab raadiosaateid;
- kasutab võõrkeelseid teatmeallikaid (nt seletussõnaraamatut, internetti) vajaliku info otsimiseks ka teistes valdkondades;
 - seab eesmärged ja hindab nende saavutatuse taset ning valib ja vajaduse korral muudab oma õpistrateegiaid;
 - seostab omandatud teadmisi nii võõrkeelte valdkonna kui ka teiste valdkondade teadmistega.

B2-keeleskustasemega keele puhul on gümnaasiumi lõpetaja rahuldav õpitulemus B2.1, hea õpitulemusega õpilane on võimeline täitma osaliselt ja väga hea õpitulemusega õpilane kõik B2.2-keeleskustaseme nõuded. Väga hea õpitulemusega õpilane on võimeline osaliselt täitma ka järgmise (C1) taseme nõudeid.

2.1.3 Õppesisu

1) Eesti ja maailm

Eesti keel ja eesti meel:

rahvuslik identiteet; kultuuritraditsioonid.

Eesti ja teised riigid:

Eesti koht maailmas: rahvusvaheline koostöö.

2) Kultuur ja looming

Kultuur kui looming:

muusika; film; loova mõtte arendamine kogemuse kaudu; loomeprotsessi soodustavad või takistavad tegurid (olme, perekond, ühiskonnakord).

Kultuuritraditsioonid ja tavad:

rahvapärимused, muistendid, muinasjutud, vanasõnad ja kõnekäänud kui rahvatarkuse varamu; erinevate rahvaste kultuuritraditsioonid, tavad ja uskumused.

3) Keskkond ja tehnoloogia

Geograafiline keskkond:

keskkonna ja inimese suhted, keskkonnateadlikkus: looduslik tasakaal, puutumatu loodus;

tööstus ja kultuur, kaitsealad; saasteallikad; loodusliku tasakaalu kadumisest tingitud ohud keskkonnale ja inimestele; kliima ja kliimamuutused.

Elukeskkond:

elutingimused erineva kliima ja rahvastusega aladel; sotsiaalsete hüvede olemasolu ja nende kättesaadavus; säästlik eluviis.

Tehnoloogia:

teadus- ja tehnikasaavutused ning nende rakendamine igapäevaelus; teabekeskond: infootsing ja -vahetus; keeletehnoloogilised rakendused igapäevaelus: elektroonsed sõnastikud, otsingumootorid.

4) Haridus ja töö

Pere ja kasvatus:

perekond; peresuhted, laste ja vanemate omavaheline mõistmine ning üksteisest hoolimine; kasvatus: viisakusreeglid, käitumisnormid, väärtushinnangute kujundamine.

Haridus:

riiklikud ja eraõppeasutused, koolitused; kohustuslik kooliharidus, iseõppimine; koolikeskkond ja -traditsioonid; noorteorganisatsioonid; edasiõppimisvõimalusi Eestis ja välismaal; elukestev õpe.

Tööelu:

töö kui toimetulekuallikas; raha teenimine (nt sissetulekud ja väljaminekud, hinnad); tööpuudus; vajalikud eeldused oma tööga toimetulekuks; puuetega või andekate inimeste töö.

5) Inimene ja ühiskond

Inimene kui looduse osa:

eluring: sünd, elu ja surm; tasakaal inimese ja looduse vahel (loodushoidlik eluviis, aukartus looduse ees); elulaad ehk olemise viis (nt loodushoidlik ja inimsõbralik, tervislik).

Inimene kui indiviid:

inimese loomus ja käitumine, vastuoludesse sattumine; iga inimese kordumatu eripära; väärtushinnangud, vaated elule ja ühiskonnale; inimsuhted: isiklikud, emotsionaalsed, sotsiaalsed; erinevad inimesed ja rahvad (keele- ja kultuurierinevused, käitumistavad, kõlblusnormid).

Inimestevaheline suhtlus:

suhtlusvahendid: loomulik keel ja kehakeel (sõnavalik, žestid, miimika jne); meedia kui suhtluskanal ja -vahend.

Ühiskond kui eluavalduste kogum:

majanduselu: tõusud ja mõõnad, heaoluühiskond; sotsiaalsfäär, elatustase, heategevus; ebaterved eluviisid, kuritegevus.

2.2 Vene keel

2.2.1 Õppe – ja kasvatuseesmärgid

Vene keele õpetusega 12. klassis taotletakse, et gümnaasiumi lõpetaja

- mõistab konkreetsel või abstraktsel teemal tekstide ning mõttevahetuse sisu;
- saab igapäevases suhtluses vestelda vene keelt kõnelevate inimestega;
- mõistab ja väärtustab oma ning teiste kultuuride sarnasust ja erinevusi, suhtlemisel arvestab õpitava keele maa kultuurinorme;
- kasutab venekeelseid teatmeallikaid (tõlke- ja seletavat sõnaraamatut, internetti), oskab otsida infot ka teistes valdkondades;
- huvitub vene keele õppimisest, suudab omandatud keeleoskust edasi arendada;
- tunneb huvi Venemaa kultuuri, kirjanduse ja ajaloo vastu, loeb võõrkeelset kirjandust, vaatab filme ja telesaateid;
- kirjeldab sündmusi, kogemusi, eesmärke, põhjendab oma seisukohti;
- oskab ennast kirjalikult väljendada;
- koostab teksti tuttavale teemal;
- seostab omandatud teadmisi ka teiste valdkondade teadmistega;

2.2.2 Õpitulemused

B1 keeleoskustasemega gümnaasiumi lõpetaja:

- mõistab kõike olulist endale tuttavale või huvipakkuvale teemal.
- saab igapäevases suhtluses enamasti hakkama õpitavat keelt kõnelevate inimestega.
- kirjeldab kogemusi, sündmusi, unistusi ja eesmärke ning selgitab ja põhjendab lühidalt oma seisukohti ja plaane.
- koostab lihtsa teksti tuttavale teemal.
- arvestab suheldes õpitava keele maa kultuurinorme.
- tunneb huvi õpitavat keelt kõnelevate maade kultuurielu vastu, loeb võõrkeelset kirjandust, vaatab filme ja telesaateid ning kuulab raadiosaateid.
- kasutab võõrkeelseid teatmeallikaid (tõlkesõnaraamatut, internetti), et otsida vajalikku infot ka teistes valdkondades.
- seab eesmärke ja hindab nende saavutuste taset ning valib ja vajaduse korral muudab oma õpistrateegiaid.
- seostab omandatud teadmisi nii võõrkeelte valdkonnaga kui ka teiste valdkondade teadmistega.

B2-keeleoskustasemega gümnaasiumi lõpetaja:

- mõistab konkreetsel või abstraktsel teemal keerukate tekstide ning mõttevahetuse tuuma;
- vestleb spontaanselt ja lodusalt sama keele emakeelse kõnelejaga;
- selgitab oma vaatenurka ning kaalub kõnealuste seisukohtade tugevaid ja nõrku külgi;
- loob erinevatel teemadel sidusa ja loogilise teksti;
- arvestab suheldes õpitava keele maa kultuurinorme;
- tunneb huvi õpitavat keelt kõnelevate maade kultuurielu vastu, loeb võõrkeelset kirjandust,
- vaatab filme ja telesaateid ning kuulab raadiosaateid;
- kasutab võõrkeelseid teatmeallikaid (nt seletussõnaraamatut, internetti) vajaliku info otsimiseks ka teistes valdkondades;

- seab eesmärged ja hindab nende saavutatuse taset ning valib ja vajaduse korral muudab oma õpistrateegiaid;
- seostab omandatud teadmisi nii võõrkeelte valdkonnaga kui ka teiste valdkondade teadmistega.

Gümnaasiumi lõpetaja rahuldav õpitulemus vene keeles on Euroopa B 1.1 keeleoskustase, hea keeleoskusega õpilane on võimeline täitma kõik B 1.1 või osaliselt ka B 1.2 keeletaseme nõuded, väga hea õpitulemusega õpilane suudab täita kõik B 1.2 või osaliselt ka B 2.1 keeleoskustaseme nõuded.

Kohustuslikud kursused klassides:

10.klass vene keele I, II, III kursus.

11.klass vene keele IV ja V kursus.

12.klass vene keele VI kursus, ettevõtluse ja rahvusvaheliste suhete suunal lisaks VII ja VIII kursus vene keelt ja 1 kursus vene ärikeelt.

2.2.3 Õppesisu

10.klass

1.Perekond ja kasvatus.

Peresuhted, laste ja vanemate omavaheline mõistmine, üksteisest hoolimine, viisakusreeglid, käitumisnormid, väärtushinnangute kujundamine.

2. Eesti geograafiline asend, kliima, ilm, aastaajad.

Pealinn Tallinn.

Elu linnas ja maal, elatustase, probleemid.

3.Kultuur.

Uus aasta, jõulud, lihavõttepühad Eestis ja Venemaal, nende tähtsusest erinevates kultuurides.

Moskva ja Peterburi vaatamisväärsused.

4. Sotsiaalsfäär, elatustase, heategevus.

Säästlik eluviis.

5.Inimene.

Inimese välimus ja iseloom.

Riietus ja aksessuaarid.

Toit.

Huvid ja harrastused.

Enesetunne ja tervis.

11.klass

1. Geograafiline keskkond.

Inimene ja keskkond, keskkonnateadlikkus, kaitsealad.

Eesti ja teised maad.

Eesti kui Euroopa Liidu liikmesmaa.

2. Kultuur.

Riigipühad.

Rahvusliku ühtsuse päev Venemaal.

Talvistepühad.

Vastlapäev.

3. Tehnoloogia.

Teadus- ja tehnikasaavutused, nende rakendamine igapäevaelus.

Teabekeskkond: infootsing ja -vahetus.

Keeletehnoloogilised rakendused igapäevaelus.

4. Inimsuhted.

Kõnekeel ja kehakeel.

Noorte subkultuurid.

5. Inimese elulaad.

Tervis.

Sport.

Maitsev ja tervislik toit.

Säästlikkus.

12.klass

1. Haridus ja töö.

Riiklikud õppeasutused, kõrgkoolid, elukestev õpe.

Viimane koolikell.

2. Kultuur ja ajalugu.

Vene kirjanikud – Nobeli preemia laureaadid.

Vene kultuur Eestis: vanausuliste tavad ja traditsioonid, kultuuriväärtused.

Vene tsaarid.

Vene suveniirid.

3. Reis Venemaale.

Viisa vormistamine, piletite ostmine, võõrastemaja broneerimine.

Suhtlemine piiril, kauplustes, restoranis. Liikumine linnas.

4. Huvid ja harrastused.

Teater.

Kino.

Muusika.

Reisid.

Ettevõtluse ja rahvusvaheliste suhete suunale lisaks.

5. Elukutsete liigid.

Inimene- tehnika.

Inimene- loodus.

Inimene- inimene.

Inimene- märk.

Inimene- kunstiline kujund.

6. Töökuulutused rubriikidest „Otsin tööd“, „Vajatakse ...“.

7. Ideaalne töö.

Töö kui toimetulekuallikas.

Raha teenimine.

Tööpuudus.

Osalise või täisajaga töö.

Puhkus.

Vajalikud eeldused ja iseloomomadused oma tööga toimetulekuks.

8. Töövestlus.

Dialog tööandja ja töökandidaadi vahel.

Ainealased projektid:

- ainenädal.
- ainealased uurimistööd.
- teatri- ja kontserdi ühiskülastused.
- viktoriinid ja testid läbiviidud õppereiside ja ühiskülastuste sisu/teemade põhjal.
- osalemine maakonna ainevõistlustel ja olümpiaadidel.

Õppemeetodid:

- tarbekirjade koostamine (elulookirjeldus, seletuskiri, avaldus, kuulutus);
- loovtööd (essee, artikkel, retsensioon, tõlge, kokkuvõte, konspekt);
- ainealaste referaatide ja uurimistööde koostamine ning esitlemine;
- intervjuud, rolli- ja suhtlusmängud;
- argumenteerimisoskuse arendamine;
- informatsiooni otsimine erinevatest venekeelsetest teabeallikatest (internet, sõnaraamatud, õppekirjandus).

2.3 Saksa keel

2.3.1 Õppe- ja kasvatuseesmärgid

12. klassi lõpetaja:

- mõistab ja väärtustab oma ning teiste kultuuride sarnasusi ja erinevusi;
- huvitub võõrkeelte õppimisest, on võimeline enesetäiendamiseks selles keeles
- analüüsib oma teadmisi ja oskusi, tugevusi ja nõrkusi; omandab elukestvaks õppeks motivatsiooni ning vajalikud oskused.

B-Keel

Õpilane omandab keeleoskuse B2-tasemel, mis võimaldab toime tulla igapäevastes suhtlussituatsioonides võõrkeelt emakeelena kõnelejaga.

Saksa keele õpetusega 12. klassis taotletakse, et gümnaasiumi lõpetaja:

- 1) suudab omandatud keeleoskust iseseisvalt edasi arendada ja teisi võõrkeeli juurde õppida;
- 2) kasutab, täiendab ja arendab omandatud õpiviise ja -võtteid;
- 3) saab aru erinevate inimeste saksa keelsest kõnest ja vestlusest;
- 4) tunneb Saksamaa kultuurile iseloomulikke käitumis- ja suhtlusnorme;
- 5) oskab ennast kirjalikult väljendada õpitud temaatika piires;
- 6) julgeb ja oskab suhelda õpitavas võõrkeeles.

C-Keel

Õpilane omandab keeleoskuse tasemel (B1), mis võimaldab tal autentsetes võõrkeelses keskkonnas iseseisvalt toimida ning jätkata õpinguid järgmisel keeletasemel.

Saksa keele õpetusega 12. klassis taotletakse, et gümnaasiumi lõpetaja:

- 1) on motiveeritud saksa keelt õppima;
- 2) kinnistab eelnevate keeleõpingute tulemusena saadud teadmised;
- 3) on tuttav saksa keelt kõnelevate maade kultuuri ja maiskonnalooga;
- 4) huvitub saksakeelsetest telesaadetest, filmidest ja kirjandusest;
- 5) suhtleb sihtkeele kõnelejatega nende kultuurinorme järgides;
- 6) tunneb erinevaid võõrkeele õppimise strateegiaid ja oskab neid iseseisvalt kasutada, mis võimaldab õpilasel tulevikus iseseisvalt keeleõpinguid jätkata;
- 7) seostab omandatud teadmisi nii võõrkeelte valdkonna kui ka teiste valdkondade teadmistega.

2.3.2 Õpitulemused

B-Keel

12. klassi lõpetaja, olles läbinud kuus kursust (210 ainetundi) ja omandanud B2 keeletaseme:

- 1) mõistab konkreetsel või abstraktsel teemal keerukate tekstide ning mõttevahetuse tuuma;
- 2) vestleb spontaanselt ja ladusalt sama keele emakeelse kõnelejaga;
- 3) selgitab oma vaatenurka ning kaalub kõnealuste seisukohtade tugevaid ja nõrku külgi;
- 4) loob erinevatel teemadel sidusa ja loogilise teksti;
- 5) arvestab suheldes saksa keele maa kultuurinorme;

- 6) tunneb huvi saksa keelt kõnelevate maade kultuurielu vastu, loeb saksakeelset kirjandust, vaatab filme ja telesaateid ning kuulab raadiosaateid;
- 7) kasutab saksakeelseid teatmeallikaid (nt seletavat sõnaraamatut, internetti) vajaliku info otsimiseks ka teistes valdkondades;
- 8) seab eesmärged ja hindab nende saavutatuse taset ning valib ja vajaduse korral muudab oma õpistrateegiaid;
- 9) seostab omandatud teadmisi nii võõrkeelte valdkonnaga kui ka teiste valdkondade teadmistega.

C-Keel

12. klassi lõpetaja, olles läbinud kuus kursust (210 ainetundi) ja omandanud B1 keeletaseme:

- 1) mõistab kõike olulist endale tuttavalt või huvipakkuvalt teemal
- 2) saab igapäevases suhtluses enamasti hakkama saksa keelt kõnelevate inimestega;
- 3) kirjeldab kogemusi, sündmusi, unistusi ja eesmärged ning selgitab ja põhjendab lühidalt oma seisukohti ja plaane;
- 4) koostab lihtsa teksti tuttavalt teemal;
- 5) arvestab suhtluses õpitava keele maa kultuurinorme;
- 6) tunneb huvi saksa keelt kõnelevate maade kultuurielu vastu, loeb saksakeelset kirjandust, vaatab filme ja telesaateid ning kuulab raadiosaateid;
- 7) kasutab saksakeelseid teatmeallikaid (nt tõlkesõnaraamatut, internetti), et otsida vajalikku infot ka teistes valdkondades;
- 8) seab eesmärged ja hindab nende saavutatuse taset ning valib ja vajaduse korral muudab oma õpistrateegiaid;
- 9) seostab omandatud teadmisi nii võõrkeelte valdkonnaga kui ka teiste valdkondade teadmistega.

2.3.3 Õppesisu

B-keel

10. klass (1.-3. kursus)

Kultuur ja looming. Keskkond ja tehnoloogia

Kirjandus ja kunst, elukeskkond, kultuuritegelased, eesti ja saksa kultuuri traditsioonid, tavad, väärtused; kirjavahetus, õpilasvahetusprogrammid; infoühiskond ja selle probleemid.

Eesti ja teised riigid

Geograafiline asend ja kliima; Eesti EL liikmesriik: ELi liikmesriigid, ELi töökorraldus; Eesti koht maailmas, mitmekultuuriline ühiskond, rahvusvaheline koostöö, rahvuslik identiteet.

Inimene ja ühiskond

Inimene kui indiviid: inimese loomus ja käitumine, vastuoludesse sattumine; iga inimese Kordumatu eripära; väärtushinnangud, vaated elule ja ühiskonnale; inimsuhted: isiklikud, emotsionaalsed, sotsiaalsed; erinevad inimesed ja rahvad (keele- ja kultuurierinevused, käitumistavad, kõlblusnormid).

Inimestevaheline suhtlus: suhtlusvahendid: loomulik keel ja kehakeel (sõnavalik, žestid, miimika jne); meedia kui suhtluskanal ja -vahend.

Ühiskond kui eluavalduste kogum: majanduselu: tõusud ja mõõnad, heaoluühiskond; sotsiaalsfäär, elatustase, heategevus; ebaterved eluviisid, kuritegevus.

11.klass (4.-5. kursus)

Kultuur ja harrastused

Eesti ja saksa kultuuritraditsioonid, tavad, väärtused ja uskumused; spordialad ja sportlased; tervislik eluviis.

Kultuuritraditsioonid ja tavad: rahvapärимused, muistendid, muinasjutud, vanasõnad ja kõnekäänud kui rahvatarkuse varamu.

Haridus ja töö

Haridus: riiklikud ja eraõppeasutused, koolitused; kõrgkoolid, kohustuslik kooliharidus, iseõppimine; koolikeskkond ja -traditsioonid; noorteorganisatsioonid; edasiõppimisvõimalusi Eestis ja Saksamaal; elukestev õpe.

Tööelu: elukutse valik, töötsimine, vastutustundlik suhtumine töösse; töö kui toimetulekuallikas; töökarjääri planeerimine; raha teenimine (nt sissetulekud ja väljaminekud, hinnad); tööpuudus; vajalikud eeldused oma tööga toimetulekuks; puuetega või andekate inimeste töö.

Pere ja kasvatus

Perekond; peresuhted, laste ja vanemate omavaheline mõistmine ning üksteisest hoolimine; kasvatus: viisakusreeglid, käitumisnormid, väärtushinnangute kujundamine.

12. klass (6. kursus)

Keskkond ja tehnoloogia

Elukeskkond: elutingimused erineva kliima ja rahvastusega aladel; sotsiaalsete hüvede olemasolu ja nende kättesaadavus; säästlik eluviis.

Tehnoloogia: teadus- ja tehnikasaavutused ning nende rakendamine igapäevaelus; teabekeskond: infootsing ja -vahetus; keeletehnoloogilised rakendused igapäevaelus: elektroonsed sõnastikud, otsingumootorid.

Kultuur ja looming

Muusika; film; loova mõtte arendamine kogemuse kaudu; loomeprotsessi soodustavad või takistavad tegurid (olme, perekond, ühiskonnakord).

Kultuuritraditsioonid ja tavad: rahvapärимused, muistendid, muinasjutud, vanasõnad ja kõnekäänud kui rahvatarkuse varamu; erinevate rahvaste kultuuritraditsioonid, tavad ja uskumused.

Inimene ja ühiskond

Inimene kui osa loodusest; väärtushinnangud ja inimsuhted; ühiskond (majanduselu, sotsiaalsfäär, tervis ja tervislikud eluviisid);

C-KEEL

10. klass (1.-2. kursus)

Inimene ja ühiskond

Eluring: sünd, elu, surm. Perekond, peresuhted, laste ja vanemate omavaheline mõistmine.

Kasvatus, loomus ja käitumine, inimesesuhted (isiklikud, emotsionaalsed, sotsiaalsed), igapäevased tegemised, elamisviisid

Perekond ja kodu

Perekonna eelarve, majapidamisraha, taskuraha, rollid perekonnas, õigused ja kohustused

Mina ja teised

Mina isiksusena teiste seas, eripära, võimed, eelistused, tugevused ja nõrkused

Haridus ja töö

Koolitused, Riiklikud ja eraõppeasutused, kohustuslik kooliharidus, iseõppimine, koolikeskkond ja -traditsioonid, noorteorganisatsioonid.; kõrgkoolid, edasiõppimisvõimalused Eestis ja välismaal, nt Saksamaal, tööelu (elukutse valik, tööotsimine, vastutustundlik suhtumine töösse); iseõppimine, teadlik eneseteostus, elukestev õpe; (elukestev õpe ja töökarjääri planeerimine, väärtused ja kõlbluspõhimõtted)

11.klass (3.-4. kursus)

Harrastused ja kultuur

Huvid, erinevad vaba aja veetmise viisid. Toit. Tervislik toitumine. Kultuuriline mitmekesisus.

Kultuur ja looming. Keskkond ja tehnoloogia

Kirjandus ja kunst, sport, tehnoloogia, elukeskkond, kultuuritegelased, reklaam ja selle roll, infoühiskond ja selle probleemid; innovatsioon; arvutitehnoloogia.

Eesti ja teised riigid: geograafiline asend ja kliima; Eesti EL liikmesriik; ELi liikmesriigid, ELi töökorraldus; Eesti koht maailmas, mitmekultuuriline ühiskond, rahvusvaheline koostöö, rahvuslik identiteet.

12.klass (5.-6. kursus)

Haridus ja töö: perekond ja kasvatus, väärtushinnangud; riiklikud ja eraõppeasutused; kõrgkoolid, edasiõppimisvõimalused Eestis ja välismaal, nt Saksamaal, tööelu (elukutse valik, tööotsimine, vastutustundlik suhtumine töösse); iseõppimine, teadlik eneseteostus, elukestev õpe; (elukestev õpe ja töökarjääri planeerimine, väärtused ja kõlbluspõhimõtted).

Keskkond ja tehnoloogia: keskkonna ja inimese suhted, väärtushinnangud, keskkonnateadlikkus; looduslik tasakaal, puutumatu loodus; tööstus ja kultuur, kaitsealad; saasteallikad; säästlik eluviis; sotsiaalne miljöö; kodanikualgatus ja ettevõtlikus.

Keelestruktuurid:

NIMISÕNA. Nimisõnade grammatiline sugu. Ainsus ja mitmus, mitmuse moodustamine.

Nimisõnade käänamine, käändkonnad.

- **ARTIKKEL.** Umbmäärane ja määrav artikkel, nullartikkel. Artikli kasutamine üldjuhul.
- **OMADUSSÕNAD.** Käänamine määrava, umbmäärase ja nullartikliga, omastava asesõnaga, eitussõnaga *kein*, umbmääraste asesõnadega *alle*, *beide*, *viel*. Omadussõna täiendina ja öeldistäitena. Võrdlusastmed. Omadussõna rektsioon.
- **ARVSÕNAD JA MÕÖTÜHIKUD.** Põhi- ja järgarvud, murdarvud.

- **ASESÕNAD.** Isikulised asesõnad, kasutamine ja käänamine (*Nominativ, Dativ, Akkusativ*). Omastavad asesõnad (*mein, dein, sein, ihr, unser, euer, ihr (3.p.pl.), Ihr*), nende kasutamine ja käänamine. Näitavad asesõnad (*dieser, jener, der, derselbe*). Siduvad asesõnad (*der, die, das*). Umbisikuline asesõna es. Umbmäärased asesõnad (*man, einer, keiner jemand, jeder, niemand, etwas, alles, alle, nichts, beide, viele, wenige*). Küsivad asesõnad (*wer, was, für einer, welcher*).
- **TEGUSÕNAD.** Põhitegusõnad ja abitegusõnad (*haben, sein, werden*). Modaaltegusõnad (*können, dürfen, müssen, sollen, wollen, mögen*), nende põhitähendused ja kasutamine infinitiiviga. Enesekohased tegusõnad. Tegusõnad lahutatavate ja lahutamatu eesliidetega. Reeglipärased/nõrgad ja ebareeglipärased/tugevad tegusõnad. Tegusõna indikatiivi ajavormide (*Präsens, Präteritum, Perfekt, Plusquamperfekt, Futur I*) moodustamine ja kasutamine. Umbisikuline tegumood (*Vorgangspassiv, Präsens, Präteritum*). Käskiva kõneviisi moodustamine ja kasutamine. Konjunktiiv II moodustamine ja kasutamine soovlauses. Infinitiivi kasutamine partikliga *zu* ja ilma. *Um ... zu, ohne ... zu, statt ... zu, sein ... zu, haben ... zu*. Eitus sõnadega *nicht* ja *kein*. Tegusõnade rektsioon.
- **MÄÄRSÕNAD.** Tähtsamad kohta, aega, viisi, hulka, põhjuslikke seoseid väljendavad määrsõnad. Määrsõna võrdlusastmed.
- **EESSÕNAD.** Eessõnad daativi ja akusatiiviga (*an, auf, hinter, neben, in, über, unter, vor, zwischen*), daativiga (*aus, ausser, bei, entgegen, gegenüber, mit, nach, seit, von, zu*), akusatiiviga (*bis, durch, entlang, für, gegen, ohne, um*), genitiiviga (*statt, trotz, während, wegen*).
- **SIDESÕNAD.** Rinnastavad sidesõnad ja siduvad määrsõnad (*und, sowohl ... als, auch, weder ... noch, oder, aber, sondern, doch, denn, deshalb, trotzdem*); alistavad sidesõnad (*dass, als, wenn, nachdem, bevor, ehe, bis, seit (dem), obwohl*).
- **LAUSEÕPETUS.** Lihtlause. Jaatavad, eitavad ja küsilause. Lausemudelid öeldise pöördelise vormi (*finite Verbform*) asukoha järgi: verb teisel, esimesel ja viimasel kohal. Lauseliikmed. Liitlause. Rindlause: kopulatiivsed (*und, sowohl ... als auch, weder ... noch*), disjunktiivsed (*oder*), adversatiivsed (*aber, sondern, doch*), kausaalsed (*denn*), konsekutiivsed (*deshalb*), kontsessiivsed (*trotzdem*) rindlause. Põimlauseid täiend-, sihitis-, alus-, aja-, tingimus-, põhjus- ja möönduskõrvallausega.
- **SÕNATULETUS.** Liitsõnade moodustamine. Ees- ja järelliited. Tegusõnade lahutamatud ja lahutatavad eesliited. Tähtsamad prefiks- ja suffiks- ja Arvsõnade tuletusliited.